

Resume över 2016-års migrationsutställning

Vid flera tillfällen under sommaren 2016 guidade Kerstin Blomberg i Fårö Museums migrationsutställning. Utställningen bestod av tre olika delar: dels om emigrationen från Gotland och Fårö i slutet av 1800- och början av 1900-talet, dels om krigsbarn under första världskriget och om flyktingar under andra världskriget samt även 1992 och dels om dagens stora arbete med mottagandet av flyktingar i vårt närområde. Under emigrationen under slutet av 1800- och början av 1900-talet låg Gotland högt i statistiken med cirka 12 300- 13 000 utvandrade invånare. På Gotland var Fårö bland socknarna i topp och så många som var femte Fåröbo lämnade sin ö under denna tidsperiod. Flest var de som begav sig till Amerika men även Sydafrika och Australien samt länder i Sydamerika och Europa fick motta nya invånare från Sverige. I Amerika bosatte sig många Fåröbor i Brooklyn. Resan till Amerika var strapatsrik och mödosam med båt från Gotland till fastlandet, båt från Sverige till Hull i England, landtransport tvärs över England till Liverpool där man kunde få vänta i veckor för att komma med en båt för att till sist anlända Ellis Island i New York. Hela tiden utan att förstå ett ord av språket. Liknande upplevelser hade de krigsbarn och krigsflyktingar som kom under första och andra världskriget. Bland de barn som kom till Gotland 1919 fanns Emil Konrad som kom till Stora Gåsemora och togs om hand av Kerstins släktingar. Den största flyktingvågen kom i slutet av andra världskriget då cirka 11 000 flyktingar kom med båt till Gotland. Över 10 000 av dem kom från de baltiska länderna. Hur många som aldrig kom fram är okänt men för de som lyckades så möttes de av Fåröbornas öppna armar. Klara Silvergren berättade att kaffebordet alltid stod dukat ifall det skulle komma någon under natten. Bland de som kom fanns Iti Sild som den 19 september 1944 bars i land vid Fårö fyr av en som hon berättade "stark Fårö-sork". Iti har berättat att hon fortfarande idag har kvar en liten rosa ask med en nyckel i. Det är nyckeln till dörren i deras hem i Pernu som de låste för sista gången i september 1944. Fårö Museum hade den stora äran att ha Iti som gästtalare och invigare när Museet invigdes den 4 juni 2016. 1992 upprepades historien då Per Ekström en tidig morgon plötsligt mötte människor på vägen vid Sudersand. Det var kurdiska flyktingar som flytt Saddam Husseins Irak och som med båt tagit sig iland på Fårös stränder. Återigen öppnades Fåröbornas hem och filter och kaffe ordnades i en hast. Sammanlagt kom nio båtar till Gotland under denna period och några av de som kom återvände till Sudersands strand sommaren 2016 och återsåg då Per Ekström som var den första de mötte den där morgonen 1992. Den sista delen av utställningen berättade om det stora arbetet som bedrivits för att ta emot och hjälpa de flyktingar som idag kommer till Europa mestadels från Syrien, Afghanistan och andra krigsdrabbade länder. I samarbetet "Tillsammans på Norr" ingår många volontärer som gett sitt engagemang och sin tid till människor i behov av omsorg och stöd. De har gett av sig själva lika osjälviskt och självklart som Fåröborna gjorde 1944 och 1992. Utställningen, som har fått ett stort gensvar med många positiva och uppskattande kommentarer i gästboken, gick under hösten och vintern 2016/2017 på miniturné till Almedalsbiblioteket och till folkhögskolorna i Hemse och Fårösund. Under sommaren 2017 visas den på Bungemuseet.